

KOD UCZNIĄ

KONKURS HISTORYCZNY DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW

II ETAP REJONOWY

07 grudnia 2013

Ważne informacje:

1. Masz 90 minut na rozwiązanie wszystkich zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie.
3. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów		100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis osoby sprawdzającej		

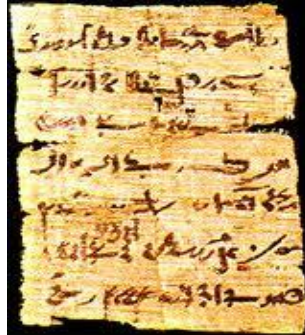
Zadanie 1. (0–1 pkt.)

Postaw znak X nad zdjęciem, które przedstawia ostrakon.

A.

B.

C.

Źródło: A. K. Kąkolewski, I. Kąkolewski, A. Plumińska-Mieloch, *Bliżej historii*, Warszawa 2009, s. 51; B. biblia.wiara.pl/doc/422852.Kamien-z-Rosetty; C. www.bibliotekaw Szkole.pl/inne/gazetki/93/index.php

Zadanie 2. (0–1 pkt.)

Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania.

W Rzymie republikańskim komicje wykształciły się w następującym porządku chronologicznym:

- a) centurialne, tribusowe, kurialne.
- b) kurialne, centurialne, tribusowe.
- c) kurialne, tribusowe, centurialne.
- d) centurialne, kurialne, tribusowe.

Zadanie 3. (0–2 pkt.)

Wśród podanych nazw podkreśl dwie nazwy państw niesłowiańskich.

państwo węgierskie, państwo wielkomorawskie, państwo czeskie, państwo Franków, Ruś kijowska

Zadanie 4. (0–1 pkt.)

Wskaż nazwę organu politycznego opisanego w tekście.

Był to organ doradczy o charakterze ogólnopaństwowym, którego członkowie pochodzili z nominacji monarszej. Z czasem przekształcił się w izbę wyższą polskiego parlamentu. Od połowy XIV wieku do jego stosunkowo nielicznego składu należeli najwyżsi dostojnicy państwowi.

Na podst.: M. Kallas, *Historia ustroju Polski*, Warszawa 1997, s. 46–47.

- a) Rada Stanu
- b) Straż Praw
- c) Rada Nieustająca
- d) Rada Królewska

Zadanie 5. (0–3 pkt.)

Rozpoznaj władców na podstawie informacji zamieszczonych poniżej. Podaj imię władcy i dynastię, z jakiej pochodził.

A. Oceniając króla, nie należy zapomnieć o jego małżonce Marii Ludwice z rodu Gonzagów, gdyż miała ona w pewnych sprawach decydujący wpływ na męża. Para królewska prowadziła konsekwentną politykę w celu wzmocnienia władzy królewskiej, nie zawahała się przed groźbą wojny domowej. Potrafiła zorganizować stronnictwo magnatów, które popierało jej politykę. Po śmierci żony, w obliczu politycznej klęski, król abdykował.

B. W czasie zaborów ukształtował się swoisty kult tego władcy, pogromcy Moskwy, który pohamował anarchiczne zachowania szlachty. Jednak to za jego panowania upadł autorytet sejmu, gdyż decyzje pozostawiono uformowanym w tym okresie sejmikom relacyjnym, utworzone za jego rządów Trybunały Koronny i Litewski pozbawiły króla wpływu na sądownictwo a ukształtowanie urzędu dożywotniego hetmana z ogromnym zakresem władzy miało zgubny wpływ na dalsze losy Rzeczypospolitej.

C. Nazywano go królem senatorskim. Niechętnie odnosił się do rzesz szlacheckich. W pierwszym okresie panowania udawało mu się utrzymać rządy za pomocą senatu, który również dominował w sejmie. Ten sposób rządzenia musiał się zmienić pod wpływem coraz silniejszej pozycji szlachty, wśród której zaczął formować się ruch egzekucji praw i dóbr.

Na podst.: M. Markiewicz, *Historia Polski 1492–1795*, Kraków 2006, ss. 336, 415, 555–556.

A.

B.

C.

Zadanie 6. (0–5 pkt.)

Uzupełnij tekst.

a) Wojny religijne w Niemczech zakończyło podpisanie pokoju w
w 1555 roku.

b) Wojny religijne we Francji zakończyło wydanie przez króla Henryka IV Burbona edyktu
..... w roku 1598.

c) W Rzeczypospolitej Obojga Narodów tolerancję religijną gwarantowało uchwalenie Aktu
..... . Uczyniła to szlachta na sejmie
....., stanowiącym pierwszy etap wolnej elekcji, zwołanym do
Warszawy po śmierci ostatniego Jagiellona w roku

Zadanie 7. (0–4 pkt.)

Przyporządkuj państwa do opisów zamieszczonych w tekście. Nazwy państw wpisz obok liter zamieszczonych pod ramką.

W **A** nie powiodły się próby przechylenia szali na korzyść absolutyzmu monarszego, po „ślawetnej rewolucji” z połowy XVII w. ustabilizowała się tam liberalna monarchia parlamentarna.

W oryginalnym kształcie rozwinęły się republikańskie kantony w **B**.

Spółeczność morska i handlowa stworzyła w **C** miejską republikę oligarchiczną, niepozbawioną elementów monarchizmu, z dożą na czele.

W olbrzymiej terytorialnie **D** utrwalono oryginalną formę rządu – demokrację szlachecką.

Na podst.: J. Baszkiewicz, *Powszechna historia ustrojów państwowych*, Gdańsk 1998, s. 159–161.

Rosja	Rzeczpospolita	Anglia	Szwajcaria	Wenecja
-------	----------------	--------	------------	---------

A.....

C.....

B.....

D.....

Zadanie 8. (0–1 pkt.)

Zaznacz szereg, w którym zamieszczone są informacje dotyczące wyłącznie absolutyzmu francuskiego.

- a) jakobini, Wielki Terror, Ludwik XIV
- b) samodzierżawie, merkantylizm, opricznina
- c) dyktatoriat, Iwan IV, Stany Generalne
- d) Armand Richelieu, intendenci, Bastylia

Zadanie 9. (0–1 pkt.)

Wskaż zdanie fałszywe.

- a) Na mocy aktu inkorporacji z 1454 roku Prusy zachowały szeroki zakres odrębności od Korony Królestwa Polskiego, między innymi: własny herb, prawo sądowe oraz skarb.
- b) Na mocy drugiego pokoju toruńskiego państwo krzyżackie zostało podzielone na Prusy Królewskie i Prusy Zakonne, które zostały lennem Polski.
- c) W 1525 roku Prusy Książęce stały się państwem świeckim, lennem Korony Królestwa Polskiego.
- d) Traktaty welawsko-bydgoskie z 1657 roku zniosły zależność lenną Prus Książęcych od Korony Królestwa Polskiego.

Zadanie 10. (0–4 pkt.)

A.

B.

C.

Źródło: A., B. www.wk.pl/glowny/kalenpl/r03.htm;

C. deser.pl/deser/1,111858,14317993,Wielka_Brytania_czeka_na_nastepce_tronu_a_kim_bylo.html

Określ władcę, który łączy przedstawione fotografie. Podaj jego imię i dynastię, z której pochodził. Wybór władcy uzasadnij odnosząc się do każdej ilustracji.

Władca

Uzasadnienie

.....
.....

Zadanie 11. (0–1 pkt.)

Wskaż zdanie, które zawiera prawidłowe informacje na temat działalności sejmu Rzeczypospolitej przed rokiem 1791.

- a) Posłowie wybierani na sejmikach reprezentowali cały naród szlachecki.
- b) Sejmy obradujące pod wężem konfederacji mogły być zrywane.
- c) Wszystkie uchwały każdego sejmku traktowano jako całość.
- d) Król nie posiadał wpływu na skład izby poselskiej i senatorskiej.

Zadanie 12. (0–1 pkt.)

Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania.

Kształt ustrojowy państwa polsko-litewskiego nadany w postanowieniach unii lubelskiej był w dużej części odwzorowaniem postanowień unii

- a) horodelskiej.
- b) mielnickiej.
- c) krewskiej.
- d) wileńsko-radomskiej.

Zadanie 13. (0–1 pkt.)

Rzeczpospolita Obojga Narodów w 1569 r.

Źródło: historia.opracowania.pl/rzeczpospolita_obojga_narod%C3%B3w/

Na podstawie mapy *Rzeczpospolita Obojga Narodów w 1569 r.* podkreśl prawidłową informację.

Ziemie oznaczone cyframi rzymskimi po unii lubelskiej włączono do Korony Królestwa Polskiego / Wielkiego Księstwa Litewskiego

Zadanie 14. (0–1 pkt.)

Wskaż prawidłowe zakończenie zdania.

Zygmunt August wstąpił na tron Polski na drodze

- a) sukcesji.
- b) wolnej elekcji.
- c) elekcji *vivente rege*.
- d) elekcji *viritim*.

Zadanie 15. (0–2 pkt.)

Podaj nazwy dokumentów, z których pochodzą przytoczone poniżej fragmenty.

A. „Ponieważ prawa ogólne i ustawy dotyczą nie pojedynczego człowieka, ale ogółu narodu, przeto na tym walnym sejmie w Radomiu uznaliśmy, iż odtąd nic nowego stanowionym być nie ma przez nas i naszych następców bez wspólnego zezwolenia senatorów i posłów ziemskich.”

Wiek XVI–XVIII w źródłach, opr.: M. Sobańska-Bondaruk, S. Lenard, Warszawa 1997, s. 95.

.....

B. „9. Sejm walny koronny we dwie lecie najdalej być ma składan, [...] a dłużej go dźrzyć nie mamy, najdalej do sześciu niedziel”.

„21. A jeśli byśmy przeciw prawom, wolnościom, artykułom, wykroczyli albo czego nie wypełnili, obywateli koronnych obojga narodów od posłuszeństwa i wiary nam wolnych czynimy”.

Wiek XVI–XVIII w źródłach, opr.: M. Sobańska-Bondaruk, S. Lenard, Warszawa 1997, s. 109.

.....

Zadanie 16. (0–1 pkt.)

Dokonaj analizy ilustracji i tekstu, zaznacz zdanie prawdziwe, wstawiając literę P w odpowiednią rubrykę tabeli.

Źródło: www.pl.wikipedia.org/wiki/Pole_Elekcyjne_na_Woli

Konkurs historyczny. Etap rejonowy

„Pozwolona była prolongacja i już rzeczy ku dobremu końcowi się miały, aliści niejaki Siciński z Upity poseł zaniósł protestację i zaraz z izby zniknął, za Wisłę się przewiózł. I tak pretekstem wolności, że za jednego kontrydykją, nic się nie stanowi w sejmie, sejm się rozerwał”.

Wiek XVI–XVIII w źródłach, opr.: M. Sobańska-Bondaruk, S. Lenard, Warszawa 1997, s. 278.

a)	Tekst opisuje wydarzenie przedstawione na ilustracji.	
b)	Tekst i ilustracja odnoszą się do różnych wydarzeń.	

Zadanie 17. (0–4 pkt.)

Wpisz definiowany termin dotyczący ustroju Rzeczypospolitej.

- a) Zbrojne wystąpienie szlachty przeciw królowi to
- b) Zobowiązania odmienne dla każdego wybranego w drodze wolnej elekcji króla to
- c) Prawo każdego szlachcica do bezpośredniego wyboru króla to
- d) Związek szlachty tworzony do osiągnięcia konkretnego celu to

Zadanie 18. (0–1 pkt.)

Podaj nazwę opisaną formę rządów.

Uważana jest za odmianę monarchii konstytucyjnej. Jej istotą jest znaczne ograniczenie władzy królewskiej (zasadniczo do funkcji reprezentacyjnych) ustawami o charakterze konstytucyjnym. Realna władza skupiona jest w rękach parlamentu i rządu (gabinetu ministrów z premierem na czele).

.....

Zadanie 19. (0–4 pkt.)

Uzupełnij luki w tekście, wpisując odpowiednie litery (str. 9).

W wyniku wyboru na tron polski w 1697 r. elektora saskiego, pochodzącego z dynastii 1 doszło do zawązania unii 2..... między Rzeczpospolitą a Saksonią. U schyłku panowania jego syna i następcy na znaczeniu zyskiwała tzw. Familia, stronnictwo skupione wokół rodu 3..... . Podjęta przez to ugrupowanie próba reformy ustroju państwa przy politycznej i wojskowej pomocy 4 zakończyła się niepowodzeniem.

Na podst.: M. Kallas, *Historia ustroju Polski*, Warszawa 1997, s. 85.

1.

- A. Wittelsbachów
- B. Wettynów
- C. Hohenzollernów

2.

- A. realnej
- B. personalnej
- C. celnej

3.

- A. Poniatowskich
- B. Potockich
- C. Czartoryskich

4.

- A. Prus
- B. Szwecji
- C. Rosji

Zadanie 20. (0–3 pkt.)

Do podanych opisów przyporządkuj władcę oraz państwo, w którym panował. Odpowiedzi wybierz spośród informacji podanych w ramce.

A. Głosił, że celem panującego jest zapewnienie szczęścia swoim poddanym, ale reformy wprowadzał sam bez konsultacji ze społeczeństwem. Uznawał się za „pierwszego sługę państwa” jednak uważał, że rządy królewskie nie podlegają kontroli poddanych. Znany z zamiłowania do filozofii, nauki, kultury i sztuki.

.....

B. Reformowała państwo w duch absolutyzmu oświeconego. Ograniczyła uprawnienia szlachty oraz duchowieństwa, stworzyła organ doradczy – Radę Państwa. Zmniejszyła ciężary feudalne chłopom. Wprowadziła podatki, z których unowocześniła i rozbudowała armię, założyła liczne szkoły. Była zwolenniczką merkantylizmu.

.....

C. Stworzył podlegającą mu bezpośrednio kadrę urzędników w terenie i w stolicy. Powołał Senat Rządzący do ich kontroli i przygotowywania projektów ustaw oraz kolegia, czyli ministerstwa. Dbał o rozwój manufaktur i rzemiosła. Z jego inicjatywy powstała Akademia Nauk i Akademia Morska. Wybudował nową stolicę państwa.

.....

Władca	Państwo
Katarzyna II	Rosja
Fryderyk II	Wielka Brytania
Maria Teresa	Austria
Józef II	Francja
Piotr I	Prusy

Zadanie 21. (0–2 pkt.)

Podaj autora lub domniemanego autora i tytuł każdego z opisanych poniżej utworów. Odpowiedzi wybierz spośród informacji podanych w ramce.

a) Opublikowany anonimowo prawdopodobnie w 1743 r. Autor postulował przekształcenie Rzeczypospolitej w monarchię konstytucyjną. Wzmocnienie władzy sejmu miało się odbywać poprzez odebranie królowi niektórych praw. Lekarstwem na *liberum veto* miało być powołanie kadencyjnego sejmu, na którym sprzeciw ograniczony byłby do poszczególnych ustaw.

Na podst.: M. Markiewicz, *Historia Polski 1492–1795*, Kraków 2006, s. 648.

Autor

Tytuł

b) W dziele publikowanym w latach 1760–1763 autor postulował ograniczenie władzy króla i wprowadzenie monarchii konstytucyjnej. Zalecił przyjęcie zasady większości głosów przy podejmowaniu decyzji w sejmie. Należało w tym celu posłużyć się konfederacją. Sejm skonfederowany miał wprowadzić zasadę głosowania większością i zlikwidować na przyszłość konfederacje. Dzieło to było jednym z fundamentów reform ustrojowych Sejmu Wielkiego.

Na podst.: M. Markiewicz, *Historia Polski 1492–1795*, Kraków 2006, s. 648.

Autor

Tytuł

Stanisław Konarski, Andrzej Frycz-Modrzewski, Stanisław Leszczyński, <i>O naprawie Rzeczypospolitej, Głos wolny wolność ubezpieczający, O skutecznym rad sposobie</i>
--

Zadanie 22. (0–1 pkt.)

Wskaż wydarzenie najpóźniejsze.

- a) Ogłoszenie „Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych”.
- b) Ogłoszenie „Aktu Powstania obywatelów, mieszkańców województwa krakowskiego”.
- c) Uchwalenie „Deklaracji praw człowieka i obywatela”.
- d) Ogłoszenie w Targowicy aktu konfederacji.

Zadanie 23. (0–3 pkt.)

Przeczytaj tekst o jednym z sejmów, który obradował w XVIII wieku. Następnie odpowiedz na pytania, które znajdują się na str. 11.

Ambasador rosyjski wybrał „delegację” posłów, którzy pod jego naciskiem przygotowali projekty ustaw. Zostały one następnie zatwierdzone przez sejm jako „wieczyście trwałe” i podlegały gwarancji rosyjskiej. Obejmowały potwierdzenie zasad ustrojowych Rzeczypospolitej, między innymi: wolnej elekcji, *liberum veto*, prawa szlachty do wypowiedzania posłuszeństwa królowi. Podobnej gwarancji rosyjskiej podlegały także prawa nadane wtedy innowiercom.

Konkurs historyczny. Etap rejonowy

Na podst.: M. Markiewicz, *Historia Polski 1492–1795*, Kraków 2006, s.659–660.

a) W jakich latach obradował opisany sejm?

.....

b) Jaką nazwę noszą zatwierdzone na wspomnianym sejmie zasady ustrojowe Rzeczypospolitej?

.....

c) Co opisany sejm zdecydował w sprawie sytuacji prawnej innowierców w stosunku do katolików?

.....

Zadanie 24. (0–1 pkt.)

Wskaż prawidłową odpowiedź.

Konstytucja 3 maja zachowywała dotychczasowe przywileje i swobody szlacheckie z pełnym prawem własności i zwierzchnictwem dominialnym nad chłopami. Zapis ten dotyczył

- a) ogółu szlachty.
- b) szlachty posesjonatów.
- c) szlachty nie pochodzącej ze stanu mieszczańskiego.
- d) szlachty nobilitowanej przed uchwaleniem konstytucji.

Zadanie 25. (0–1 pkt.)

Zaznacz prawidłowe zakończenie zdania.

Na mocy ustawy o miastach królewskich z kwietnia 1791 roku

- a) mieszczenie z miast królewskich i prywatnych uzyskali takie same prawa.
- b) miasta królewskie nie zostały wyjęte spod władzy starostów i wojewodów.
- c) mieszczenie z miast królewskich mogli nabywać dobra ziemskie.
- d) przedstawiciele miast królewskich uzyskali równoprawną szlachecką reprezentację w sejmie.

Zadanie 26. (0–1 pkt.)

Znakiem X zaznacz ustrój, jaki Konstytucja 3 maja wprowadzała w Rzeczypospolitej.

☐	konstytucyjna monarchia dziedziczna
☐	konstytucyjna monarchia elekcyjna

Zadanie 27. (0–1 pkt.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

W Konstytucji 3 maja przyjęto zasadę, że „Sejm zawsze gotowym będzie”. Oznaczało to, że

- a) posłów wybierano na dwuletnią tzw. kadencję i w każdej chwili mogli być zwołani przez króla lub marszałka sejmku na sesję nadzwyczajną.
- b) sejm obradował stale przez dwa lata, dzięki czemu mógł podjąć decyzję w każdej chwili.
- c) posłów wybierano dożywotnio, dzięki czemu sejm utrzymywał stały skład, gotowy w każdej chwili rozpocząć sesję.
- d) sejm ordynaryjny był zawsze gotowy do wprowadzania zmian konstytucyjnych.

Zadanie 28. (0–1 pkt.)

Zaznacz szereg, w którym podane zostały informacje dotyczące tego samego wydarzenia.

- a) Maciejowice, Tadeusz Kościuszko, Tadeusz Rejtan, naczelnik
- b) Hugo Kołłątaj, „sejm niemy”, Ignacy Potocki, „Kuźnica”
- c) dyktator, Tadeusz Kościuszko, insurekcja, *Uniwersał połaniecki*
- d) „Virtuti militari”, konfederacja barska, Zieleńce, Tadeusz Kościuszko

Zadanie 29. (0–2 pkt.)

Spośród podanych wykreśl dwóch pisarzy, którzy nie tworzyli w okresie Oświecenia.

Erazm z Rotterdamu	J. J. Rousseau	N. Machiavelli	Monteskiusz	Wolter
--------------------	----------------	----------------	-------------	--------

BRUDNOPIS